

8. Ο Χριστιανισμός γίνεται επίσημη θρησκεία

Ο Χριστιανισμός διαδίδεται και επικρατεί σε όλη την αυτοκρατορία. Ο αυτοκράτορας Ιουλιανός υπερασπίζεται την αρχαία λατρεία. Λίγο αργότερα όμως, ο Θεοδούσιος Α' επιβάλλει τον Χριστιανισμό ως επίσημη θρησκεία του κράτους.

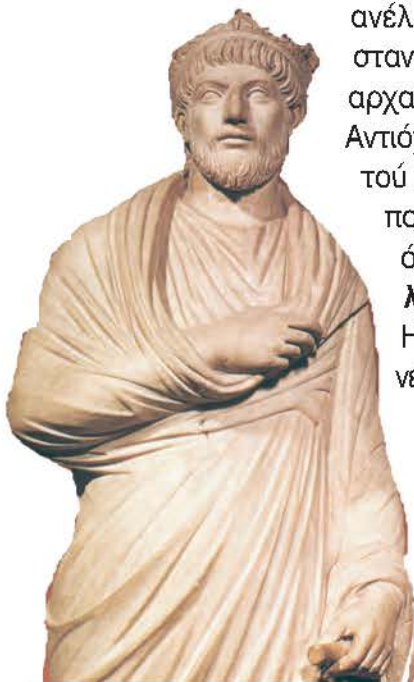
Το διάταγμα των Μεδιολάνων και η στήριξη του από τον αυτοκράτορα Κωνσταντίνο βοήθησαν στην καθολική **εξάπλωση του Χριστιανισμού**. Ο Κωνσταντίνος μετά το 313 μ.Χ.:

- Προτιμούσε τους Χριστιανούς στις δημόσιες θέσεις και τον στρατό.
- Συγκάλεσε Οικουμενική Σύνοδο¹ στη Νίκαια (325 μ.Χ.) και βοήθησε τους χριστιανούς να λύσουν τις θεολογικές τους διαφορές.
- Βαπτίστηκε ο ίδιος Χριστιανός, λίγο πριν τον θάνατό του (337 μ.Χ.)

Την ίδια θετική στάση για τους Χριστιανούς τήρησε και ο γιος του Κωνσταντίνου, που τον διαδέχθηκε.

1. Ο σταυρός ήταν σύμβολο της θρησκείας και του κράτους. (Μουσείο Βατικανού)

2. Ιουλιανός. (Μουσείο Λούβρου)

Η πολιτική αυτή διακόπηκε όταν, το 361 μ.Χ., ανέλαβε αυτοκράτορας ο ανιψιός του Κωνσταντίνου, Ιουλιανός. Ο **Ιουλιανός** είχε σπουδάσει αρχαία ελληνική φιλοσοφία στην Αθήνα και την Αντιόχεια. Οι σπουδές και η ζωή του στην Αθήνα τού προκάλεσαν τον θαυμασμό για τον ελληνικό πολιτισμό, τους ολύμπιους θεούς και τη λατρεία τους. Γι' αυτό, όταν έγινε αυτοκράτορας, **προσπάθησε να επαναφέρει τη λατρεία της παλαιάς θρησκείας** και να περιορίσει τη χριστιανική. Η αρχαία θρησκεία όμως βρισκόταν πλέον στη δύση της και η νέα στην ανατολή της.

Έτσι, τα μέτρα αυτά δεν είχαν τα αποτελέσματα που περίμενε ο αυτοκράτορας και δε βρήκαν ανταπόκριση στον λαό. Ο Ιουλιανός άλλωστε κυβέρνησε την αυτοκρατορία μόνο για δύο χρόνια (361-363 μ.Χ.) και σκοτώθηκε πολεμώντας τους Πέρσες, σε ηλικία 32 ετών.

Η προσπάθεια αυτή του Ιουλιανού, παρότι δεν είχε άμεσα αποτελέσματα, δημιούργησε σοβαρές αντιδράσεις και διαμάχες ανάμεσα στους πιστούς των δύο θρησκειών. Γι' αυτό ο αυτοκράτορας **Θεοδούσιος**, που τον διαδέχτηκε

¹ Οικουμενική Σύνοδος: συνάντηση στην οποία μετέχουν όλοι οι επίσκοποι της Εκκλησίας.

κήρυξε τον Χριστιανισμό επίσημη θρησκεία και πήρε αυστηρά μέτρα κατά της θρησκείας των εθνικών¹:

- Έκλεισε τους αρχαίους ναούς, απαγόρευσε τη λατρεία των αρχαίων θεών και όρισε, με νόμο, βαρύτατες ποινές για τους παραβάτες.
- Κατάργησε τους Ολυμπιακούς αγώνες (392 μ.Χ.), τα Ελευσίνια μυστήρια κι έκλεισε το Μαντείο των Δελφών.
- Ανέχτηκε την καταστροφή και τη λεηλασία αρχαίων ναών, μνημείων και έργων τέχνης από φανατικούς χριστιανούς.

Για όλα αυτά οι χριστιανοί ονόμασαν τον Θεοδόσιο «Μέγα» και τον Ιουλιανό «Παραβάτη» ή «Αποστάτη». Ο χριστιανισμός όμως τελικά επιβλήθηκε με τη διδασκαλία του και το έργο των πατέρων της εκκλησίας. Ιδιαίτερη συμβολή στην ειρηνική εξάπλωση του χριστιανισμού είχαν οι τρεις ιεράρχες, **Μέγας Βασίλειος, Γρηγόριος ο Ναζιανζηνός και Ιωάννης ο Χρυσόστομος**, οι οποίοι συνδύασαν την αρχαία ελληνική παιδεία με τα διδάγματα της νέας θρησκείας.

3. Ο Θεοδόσιος Α' σε νόμισμα της εποχής.

(Νομισματικό Μουσείο Αθηνών)

- Πώς κρίνετε τη στάση του Ιουλιανού και του Θεοδόσιου στα θρησκευτικά ζητήματα της εποχής;
- Υπάρχει σήμερα θρησκευτική ελευθερία;

4. Φανατικοί χριστιανοί καταστρέφουν αρχαία μνημεία.

4α. Επιστολή του φιλόσοφου Λιβάνιου, από την Αντιόχεια, στον αυτοκράτορα Θεοδόσιο.

«Συ μὲν λέγεις ὅτι οὔτε τὰ ἱερά διέταξες νὰ κλείσουν, οὔτε κανέναν ἐμποδίζεις νὰ προσέλθει στους ναούς και στους βωμούς και νὰ τιμήσει τους θεούς με λιβανωτό και θυμιάματα.

Οι οπαδοί της νέας θρησκείας ὅμως τρέχουν ἀνεμπόδιστοι ἐναντίον των ἱερών, με ξύλα και πέτρες και σίδερα. Κάποιοι ἀπὸ αὐτοὺς ἀκόμη τὰ καταστρέφουν και χωρὶς αὐτὰ, με τὰ χέρια και με τὰ πόδια».

Λιβάνιος, Λόγος 30

¹ Εθνικούς και ειδωλολάτρες ονόμαζαν οι χριστιανοί τους πιστούς της παλαιάς θρησκείας.